

Warszawa, 03.03.2025 r.

LIST OTWARTY DO POLSKICH PARLAMENTARZSTÓW
Fundacji My Obywatele Unii Europejskiej
im. Wojciecha B. Jastrzębowski

Szanowne Panie i Panowie,

od Waszej woli i determinacji w działaniu zależy uzupełnienie prawa polskiego o zapisy wynikające z faktu naszego członkostwa w Unii Europejskiej. Brak w ustawach samorządowych ewidentnych stwierdzeń dot. krzewienia w Polsce świadomości obywatelstwa europejskiego utrudnia, a czasem wręcz uniemożliwia działania na tę rzecz wielu instytucjom i organizacjom, w tym naszej Fundacji.

Działamy ósmy rok, zebraliśmy na tym polu wiele doświadczeń podczas ponad 200 spotkań obywatelskich, z których większość miała miejsce w małych miejscowościach poniżej 50 tys. mieszkańców, a także kilkutyśięcznych miasteczkach i wsiach. Rezultat ten mogliśmy osiągnąć m.in. dzięki wsparciu Marszałka Województwa Mazowieckiego - Adama Struzika oraz instytucji takich jak: *Muzeum Niepodległości, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli*.

Uważamy, że władze samorządowe będące beneficjentami środków UE, a także władzą najbliższą obywatelom, powinny być wręcz prawnie zobowiązane do szerzenia informacji o środkach finansowych pozyskiwanych z UE, a także do objaśniania idei solidarności europejskiej, która jest fundamentem, na którym opierają się m.in. fundusze spójności i inne korzyści wynikające z członkostwa w UE. Niestety w ustawach samorządowych (gminnej, powiatowej i wojewódzkiej) w katalogu zadań publicznych brak jest jakiegokolwiek odniesienia do rzeczywistości, w której Polska znajduje się od 20 lat! Na przykład w *ustawie o samorządzie województwa, w Rozdziale 2, Zakres działalności, Art. 11 Strategia i polityka rozwoju województwa*, w ust. 1 pkt 1) zapisano:

1. *Samorząd województwa określa strategię rozwoju województwa, uwzględniającą w szczególności następujące cele:*
  - 1) *pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej*" (koniec cytatu)

Zastanawia nas, czy ustawodawca świadomie pomija fakt świadomości europejskiej. Ustawy te były wielokrotnie nowelizowane. W art. 11 ust. 4 tegoż rozdziału stwierdza się, że cele wymienione w ust. 1 mogą być finansowane ze środków UE, ale wśród celów nie ma pogłębiania świadomości członkostwa w UE i wynikającej z tego postawy obywatela UE, która powinna wyrażać troskę o UE jako naszej poszerzonej ojczyzny, troskę o bezpieczeństwo i rozwój Polski w UE i uzmysławiać korzyści płynące z członkostwa w UE. W naszych pismach wnosiliśmy, aby obok pojęcia „świadomości narodowej” pojawiło się pojęcie „świadomości europejskiej”.

Wpłata każdej darowizny (jednorazowej i cyklicznej) jest dla nas bardzo cenna i bardzo za nią dziękujemy!

Nr konta bankowego: PL56 1140 2004 0000 3502 7739 5636, tytuł przelewu: darowizna na cele statutowe fundacji

✉ ul. Podwale 19/112; 00-252 Warszawa 📧 fundacja@MyObywateleUE.org ☎ +48/604-153-486

KRS: 0000713123; NIP: 7010797759; REGON: 369300940

MY OBYWATELE UNII EUROPEJSKIEJ Fundacja im. Wojciecha B. Jastrzębowskiego

Organizacja Pożytku Publicznego ★ Przekaż 1,5% wpisując w PIT nr KRS: 0000713123

MyObywateleUE.org
fb.com/MyObywateleUE

ThankYouEU.pl
DziekujeCiUnio.pl

ObywateleUE.pl
Europejska Blogosfera Obywatelska

Z zaskoczeniem odbieramy fakt, że wielu samorządowców stwierdza, iż nie w ich kompetencji leży rozmowa z obywatelami o UE, że nie mogą uprawiać polityki, która jest zastrzeżona dla Rządu. W rezultacie trudno jest namówić wielu włodarzy samorządów na zorganizowanie np. Dnia Unii Europejskiej w gminie, czy powiecie. Tam gdzie rekomendacje PSL i rzadziej PO torowały nam drogę, udawało się zorganizować spotkania np. z seniorami lub uczniami. Tych działań powinno być o wiele więcej. Zabrakło np. uroczystych sesji samorządów, które gromadziłyby przedstawicieli wielu organizacji, a o takie uroczystości apelował Marszałek Adam Struzik z okazji ogłoszenia przez Sejmik Województwa Mazowieckiego roku 2021 na Mazowszu „*Rokiem Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego – autora „Konstytucji dla Europy” w 190. rocznicę jej wydania*”.

30.08.2022 roku Gazeta Wyborcza opublikowała nasz list otwarty z apelem o tworzenie Samorządowych Klubów UE. Apel był skierowany do *Ruchu Samorządowego TAK! Dla Polski* i został przedstawiony tego samego dnia przez Olgierda Łukaszewicza na forum Walnego Zebrania tegoż Ruchu. Jednak w rozmowach z samorządowcami pojawiał się argument: „nie mamy ustawowych kompetencji”. Tymczasem pomysł klubów jest zbieżny z rekomendacjami europejskiej Konferencji o przyszłości UE zorganizowanej od auspicjami Przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen.

W czasie ubiegłej kadencji Senatu RP, 8 lutego 2023 roku w imieniu Fundacji, Olgierd Łukaszewicz omówił problem przed Senackim Zespołem Samorządowym. Oficjalny protokół z tego wystąpienia dostępny jest w internecie. Link do protokołu:
https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/_public/k10/senat/zespoły/samorzad/006.pdf

Zgłoszona propozycja nowelizacji uzyskała akceptację Senatorów RP, ale pomysł nie wszedł do realizacji. Po zwycięstwie *Koalicji 15 października* nasza Fundacja wznowiła działania na tym polu, kierując pisma do wielu prominentnych Parlamentarzystów, a także do Ministra ds. Europejskich Adama Szłapki, a wreszcie do Premiera Donalda Tuska. Spotkanie z Ministrem Szłapką miało miejsce 17.09.2024 roku, niestety nie poznaliśmy stanowiska Rządu. Mamy wrażenie, że problem został odsunięty na później, czyli po decydujących kolejnych wyborach, albo jest niedoceniony. Cieszy nas, że Rafał Trzaskowski docenia wagę edukacji europejskiej i osobiście zaangażował się w popularyzację dzieła, polskiego XIX-wiecznego wizjonera zjednoczonej, pokojowej Europy W.B. Jastrzębowskiego pt. *Konstytucja dla Europy*.

Senat RP ubiegłej kadencji podjął z naszej inicjatywy uchwałę o znaczeniu edukacji europejskiej, w której zaapelowano m.in. do samorządów. Uważamy, że czas polskiej prezydencji jest właściwy, aby temat kontynuować i prawnie rozstrzygnąć. Trudno jest bowiem zgodzić się z opinią wyrażoną w piśmie Zarządu Województwa Mazowieckiego będącym odpowiedzią na naszą inicjatywę, aby w ślad za udaną akcją *Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski* powołać samorządową instytucję dla tej misji. Oto odpowiedź:

„Tworzenie przez samorząd województwa odrębnej instytucji mającej za zadanie zapewnienie regularności prowadzenia działalności edukacyjnej na rzecz wzmocnienia świadomości uczestnictwa Polski w UE, obywatelstwa UE i korzyści płynących z pogłębiania integracji

Wpłata każdej darowizny (jednorazowej i cyklicznej) jest dla nas bardzo cenna i bardzo za nią dziękujemy!

Nr konta bankowego: PL56 1140 2004 0000 3502 7739 5636, tytuł przelewu: darowizna na cele statutowe fundacji

✉ ul. Podwale 19/112; 00-252 Warszawa 📧 fundacja@MyObywateleUE.org ☎ +48/604-153-486

KRS: 0000713123; NIP: 7010797759; REGON: 369300940

MY OBYWATELE UNII EUROPEJSKIEJ Fundacja im. Wojciecha B. Jastrzębowski

Organizacja Pożytku Publicznego ★ Przekaż 1,5% wpisując w PIT nr KRS: 0000713123

MyObywateleUE.org
fb.com/MyObywateleUE

ThankYouEU.pl
DziekujeCiUnio.pl

ObywateleUE.pl
Europejska Blogosfera Obywatelska

„europejskiej wykracza poza kompetencje samorządu województwa” (koniec cytatu; pismo z dnia 15.03.2024 r.)

Jak informuje nas członek Rady naszej Fundacji, niegdyś współtwórca ustaw samorządowych sędzia Jerzy Stępień, samorządowcy odmawiając działań na rzecz pogłębiania świadomości obywatelstwa europejskiego mogą obawiać się, że ich sprawozdania mogą być podważone przez Regionalne Izby Obrachunkowe. Idąc śladem tej wskazówki zwróciliśmy się z zapytaniem do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie. Otrzymałaliśmy odpowiedź, z której wynika, że fundacje nie są uprawnione do stawiania pytań w ww. zakresie.

Wystąpiliśmy też o przygotowanie opinii prawnej przez Kancelarię LEX w przedmiocie „*Prawa, obowiązki, zadania i rola jednostek samorządu terytorialnego w edukacji i kampaniach informacyjnych na rzecz integracji europejskiej oraz członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej*”.

Z opinii tej jednoznacznie wynika, że zadaniem jednostek samorządu terytorialnego – gmin, powiatów i województw jest edukacja i podejmowanie kampanii informacyjnych na rzecz integracji europejskiej oraz członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. Brak szczegółowego wskazania tych zadań publicznych w ustawie o samorządzie terytorialnym, nie może stanowić uzasadnienia dla braku aktywności JST w tym zakresie!

Samorządowcy jednak rozkładają ręce, stwierdzając to jest tylko opinia. Potrzebna jest zatem zmiana prawa.

Apelujemy:

- czas na publiczną debatę i jasne stanowisko polskiego Parlamentu
- czas powołać Centrum Edukacji Europejskiej, które miałoby choć część zadań, które realizował, zlikwidowany 01.01.20210 roku, Urząd Integracji Europejskiej. Ekspertki ww. Centrum powinny mieć możliwość rozmów z obywatelami w terenie. Zgodnie z rekomendacją Senatu RP, niech przyjmie ono imię Wojciecha Bogumiła Jastrzębowski, aktualnego kandydata Polski do Znaku Dziedzictwa Europejskiego.

Nasz apel skierowaliśmy 27.06.2024 r. na ręce Prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska. W piśmie piszemy m.in.:

„[...] apelujemy o pilną nowelizację ustaw samorządowych poprzez dodanie w *ustawie o samorządzie województwa, w Rozdziale 2, Zakres działalności, Art. 11 Strategia i polityka rozwoju województwa*, w ust. 1 pkt 1) obok słów: „**świadomości narodowej**”, słów: „**i europejskiej**”, aby sformułowanie tego punktu uzyskało brzmienie:

„1. Samorząd województwa określa strategię rozwoju województwa, uwzględniającą w szczególności następujące cele:

- 1) *pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości **narodowej i europejskiej**, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej;*”

Wpłata każdej darowizny (jednorazowej i cyklicznej) jest dla nas bardzo cenna i bardzo za nią dziękujemy!

Nr konta bankowego: PL56 1140 2004 0000 3502 7739 5636, tytuł przelewu: darowizna na cele statutowe fundacji

✉ ul. Podwale 19/112; 00-252 Warszawa 📧 fundacja@MyObywateleUE.org 📞 +48/604-153-486

KRS: 0000713123; NIP: 7010797759; REGON: 369300940

MY OBYWATELE UNII EUROPEJSKIEJ Fundacja im. Wojciecha B. Jastrzębowskiego

Organizacja Pożytku Publicznego ★ Przekaż 1,5% wpisując w PIT nr KRS: 0000713123

MyObywateleUE.org
fb.com/MyObywateleUE

ThankYouEU.pl
DziekujeCiUnio.pl

ObywateleUE.pl
Europejska Blogosfera Obywatelska

We wszystkich trzech ustawach samorządowych (tj. o samorządzie gminnym, powiatowym i wojewódzkim) w katalogu zadań publicznych samorządu powinno się również pojawić sformułowanie: „[...] **podejmuje i wspiera działania na rzecz integracji europejskiej**”.

Dziękujemy wszystkim, którzy w minionych latach organizowali edukację europejską według własnych pomysłów, a szczególnie tym, którzy otworzyli drzwi dla naszych ekspertów a także artystów.

prof. Roman Kuźniar

Przewodniczący Rady Fundacji

Olgierd Łukaszewicz

Założyciel Fundacji

Witold Moszyński

Prezes Zarządu Fundacji

My Obywatele Unii Europejskiej
Fundacja im. Wojciecha B. Jastrzębowskiego

Wpłata każdej darowizny (jednorazowej i cyklicznej) jest dla nas bardzo cenna i bardzo za nią dziękujemy!

Nr konta bankowego: PL56 1140 2004 0000 3502 7739 5636, tytuł przelewu: darowizna na cele statutowe fundacji

✉ ul. Podwale 19/112; 00-252 Warszawa 📧 fundacja@MyObywateleUE.org 📞 +48/604-153-486

KRS: 0000713123; NIP: 7010797759; REGON: 369300940